

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ЛУГАНСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

18 листопада 2019 р.

м. Сєвєродонецьк

№ 38-р/к

Справа №30

Про порушення законодавства
про захист економічної конкуренції
та накладення штрафу

Дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств на товарному ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в територіальних межах м. Попасна протягом 2018 р та січня-квітня 2019 р. займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100%, оскільки протягом вказаного періоду часу у м. Попасна на зазначеному товарному ринку здійснювало діяльність тільки вказане підприємство.

У цей період часу підприємство стягувало плату як за надання послуги за пропуск автотранспорту на територію ринку у певний період часу доби, проте такі дії фактично не створюють послугу, оскільки відсутній її склад.

За результатами розгляду справи №30 такі дії дочірнього підприємства «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств визнано порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

На дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств накладено штраф у розмірі 20000,00 грн.

Адміністративна колегія Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), розглянувши матеріали справи №30 про порушення дочірнім підприємством «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку та подання відділу досліджень і розслідувань Відділення від 05.11.2019 №172

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 01.08.2019 №30-рп/к розпочато розгляд справи №30 у зв'язку з наявністю у діях у діях дочірнього підприємства «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств, які полягають у

стягуванні плати за пропуск автотранспорту на територію Підприємства у певний період часу доби (до 9-30), які (дії) фактично не створюють послугу (оскільки відсутній її склад), і без здійснення яких діяльність суб'єктів господарювання, яким потрібен заїзд автотранспортом на територію Підприємства саме до 9-30, може суттєво ускладнитись, ознак порушення, передбаченого пунктом 2 статті 50, пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

- (1) У ході здійснення досліджень стосовно ринків комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами, суб'єктам господарювання, що надають такі послуги, було направлено відповідні вимоги. Вимога від 26.03.2019 №01-45/167 була направлена на адресу дочірнього підприємства «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств.
- (2) Також у ході здійснення відповідних досліджень було направлено вимогу від 26.03.2019 №01-45/166 до Попаснянської міської ради.
- (3) Після попереднього аналізу отриманої інформації Відділенням було направлено вимогу від 31.05.2019 №01-45/596 на адресу дочірнього підприємства «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств .
- (4) Листом від 01.08.2019 №01-12/920 розпорядження адміністративної колегії Відділення від 01.08.2019 №30-рп/к про початок розгляду справи № 30 направлено на дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств.

Супроводжувальним листом від 06.11.2019 №01-12/1481 копія подання від 05.11.2019 №172 про попередні висновки розгляду справи №30 направлено на дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств.

2. Відповідач

- (5) Відповідачем у справі є дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств.
- (6) Дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств (місцезнаходження: вул. Миру, 6, м. Попасна, Луганська обл., 93300, ідентифікаційний код – 01548042, далі – ДП «Ринок міста Попасна», Підприємство), відповідно до інформації у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань здійснює, зокрема, наступні види діяльності за КВЕД:
  - 77.29 Прокат інших побутових виробів і предметів особистого вжитку;
  - 77.39 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів. н. в. і. у.;
  - 47.19 Інші види роздрібної торгівлі в неспеціалізованих магазинах;
  - 47.21 Роздрібна торгівля фруктами й овочами в спеціалізованих магазинах;
  - 47.22 Роздрібна торгівля м'ясом і м'ясними продуктами в спеціалізованих магазинах;
  - 47.24 Роздрібна торгівля хлібобулочними виробами, борошняними та цукровими кондитерськими виробами в спеціалізованих магазинах;
  - 68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна (основний).
- (7) Отже, в розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» Підприємство є суб'єктом господарювання, оскільки здійснюють господарську діяльність.

3. Визначення монопольного (домінуючого) становища.

Згідно Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку (далі – Методика), затвердженою розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605, за результатами аналізу отриманої Відділенням інформації, а також інформації, наявної у нормативних документах встановлено.

- (8) Відповідно до Правил торгівлі на ринках, затверджених спільним наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державною податковою адміністрацією України, Державним комітетом стандартизації, метрології та сертифікації України від 26.02.2002 № 57/188/84/105, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 22 березня 2002 р. за № 288/6576 (далі - Правила торгівлі на ринках), ринок - це суб'єкт господарювання, створений на відведеній за рішенням місцевого органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування земельній ділянці і зареєстрований в установленому порядку, функціональними обов'язками якого є надання послуг та створення для продавців і покупців належних умов у процесі купівлі-продажу товарів за цінами, що складаються залежно від попиту і пропозицій.
- (9) Оренда торговельного місця – це строкове платне користування торговельним місцем для здійснення продажу товарів (надання послуг).
- (10) Як наведено у пункті 3 Правил торгівлі на ринках, ринок незалежно від форми власності та організаційно-правової форми керується у своїй діяльності законодавством України.
- (11) Згідно пункту 13 Правил торгівлі на ринках, торговельне місце – це площа, відведена для розміщення необхідного для торгівлі інвентарю (ваги, лотки тощо) та здійснення продажу продукції з прилавків (столів), транспортних засобів, причепів, візків (у т.ч. ручних), у контейнерах, кіосках, палатках, торговельних павільйонах тощо.
- (12) Тарифи на послуги ринку, що пов'язані із забезпеченням діяльності ринкового господарства, встановлюються адміністрацією ринку відповідно до чинного законодавства. Адміністрація ринку при наданні продавцям торговельних місць на визначений термін укладає з ними письмову угоду в якій, зокрема, рекомендується зазначати термін дії угоди, розташування торговельного місця, умови оренди торговельного місця, розмір та порядок оплати за оренду майна, перелік послуг, які надає ринок, та їх вартість.
- (13) Підприємство здійснює діяльність на ринку надання торговельних місць шляхом надання права користування торговим місцем, що розташоване на території ринку, та надання при цьому послуг суб'єктам господарювання, які отримали право користування торговими місцями на території ринку.
- (14) Споживачами зазначених послуг є, зокрема, приватні підприємці, які реалізують продовольчі та непродовольчі товари на ринку.
- (15) Визначення товарних меж ринку.
Відповідно до пункту 5.1 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (16) Пунктом 1.3 Методики визначено, що ринок товару (товарний ринок) – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.
- (17) Перелік послуг, які за окрему плату можуть надаватись продавцям, наведено у пункті 19 Правил торгівлі на ринках.
Тобто, суб'єктами господарювання, які здійснюють відповідну господарську діяльність, надається споживачам послуг (продавцям товару) певний перелік комплексних послуг з надання місць для торгівлі на ринках.

- (18) Комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринках складаються з надання (утримання, оренда) торговельних місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами та ринкових послуг, пов'язаних з реалізацією товарів (для прикладу: розруб м'яса, зважування на товарних вагах, зберігання продуктів у холодильниках, оренда холодильного та торговельного обладнання, прокат вагів і гир, фартухів і наруківників; зберігання транспорту на території ринку; зберігання інвентарю в павільйонах, розміщення реклами і таке інше). При цьому, отримання споживачами ринкових послуг, які пов'язані з реалізацією продовольчих і непродовольчих товарів на ринках, неможливе без отримання послуг з утримання (оренди) торговельних місць.
- (19) Особливістю надання таких послуг є можливість отримати їх лише в межах суб'єктів господарювання, які мають статус ринку, інші суб'єкти господарювання надавати такі послуги не можуть.
- (20) Це дає продавцям можливість реалізувати свій товар (відповідний асортимент продовольчих та промислових товарів) як окремо, так і одночасно через отримані торговельні місця (криті та відкриті столи, місця в павільйонах, палатки та контейнери). Крім цього, великий вибір товарів продовольчого та непродовольчого призначення є більш привабливим для покупців, оскільки дає можливість покупцю заощадити час та певні грошові кошти у пошуках (придбанні) товарів на спеціалізованих ринках.
- (21) Тому, комплексні послуги з надання торговельних місць шляхом надання права користування торговим місцем (далі - комплексні послуги з надання торговельних місць для торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами на ринку) є специфічним товаром, який не має замінників.
- (22) Таким чином, товаром щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, є комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, які мають для покупців (споживачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару.
- (23) Товарними межами ринку визначено комплексні послуги з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку.
- (24) Визначення територіальних (географічних) меж ринку.
Відповідно до пункту 1.3. Методики територіальними межами ринку є територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої споживач може задовольнити свій попит на певний товар, і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (25) Згідно наведеного у пункті 6.1 Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом встановлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (26) Територіальними межами ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку є частина м. Попасна в межах розташування Підприємства, оскільки для споживачів зазначених послуг (суб'єктів господарювання, які отримали право користування торговим місцем для реалізації продовольчих і непродовольчих товарів на території Підприємства) велике значення має наявність покупців товару, а найбільша сприятлива для їх діяльності кількість покупців є саме на ринку, розташованого на території Підприємства.
- (27) Часові межі ринку.

Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.

(28) У м. Попасна протягом 2018 року та січня – квітня 2019 року на товарному ринку «комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку» діяло лише Підприємство, тобто структура ринку товару протягом цього періоду була сталою. Враховуючи зазначене, у відповідності з пунктом 7.1 Методики часовими межами ринку визначено період часу 2018 рік - січень-квітень 2019 року.

(29) Розрахунок частки суб'єкта господарювання на ринку.

Згідно статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції»

- суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо: на цьому ринку у нього немає жодного конкурента; не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин (частина перша статті 12);

- монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не доведе, що зазнає значної конкуренції (частина друга статті 12);

- монопольним (домінуючим) також може бути визнане становище суб'єкта господарювання, якщо його частка на ринку товару становить 35 або менше відсотків, але він не зазнає значної конкуренції, зокрема внаслідок порівняно невеликого розміру часток ринку, які належать конкурентам (частина третя статті 12).

(31) За інформацією Попаснянської міської ради (лист від 04.04.2019 №685-02-11), наданої на вимогу Відділення, у м. Попасна працює один ринок, який надає послуги із надання торгових місць, а саме – ДП «Ринок міста Попасна».

(32) Таким чином, Підприємство на товарному ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в територіальних межах м. Попасна протягом 2018 р та січня-квітня 2019 р. займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100%.

4. Обставини справи

(33) Надання комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку суб'єктам господарювання – продавцям здійснюється Підприємством на підставі укладених з ними відповідних договорів, предметом яких є надання таким продавцям торгового місця на ринку для встановлення тимчасової споруди (малої архітектурної форми) певної площі для торгівлі продовольчими або непродовольчими товарами (наприклад, договори від 01.10.2018

- № 4, укладений Підприємством з ФОП Бахарь А.О.;

- № 78, укладений з ФОП Якименко В.А.;

- №35, укладений з ФОП Ковальчук Н.В. тощо).

Такі договори мають однаковий перелік розділів, пунктів, тобто є однотипними.

(34) Згідно статуту Підприємства, затвердженого правлінням Луганської обласної спілки споживчих товариств (постанова від 20.07.2010 №185, зі змінами), директор Підприємства має право розробляти і подавати на розгляд Засновнику (Луганській обласній спілці споживчих товариств) тарифи платних послуг, що надаються Підприємством у зв'язку з

організацією ним ринкової торгівлі (п.4.13.5); Засновник (в особі голови правління або його заступника, який тимчасово виконує обов'язки голови правління) затверджує (будь-яким способом, у письмовій формі) тарифи на послуги, що надаються Підприємством у зв'язку з організацією ним ринкової торгівлі (п.4.4).

- (35) Розпорядженням Луганської обласної спілки споживчих товариств від 14.02.2019 №5-р затверджено тарифи на платні послуги Підприємства, які введено у дію з 01.03.2019. (Попередні тарифи були затверджені розпорядженням Луганської обласної спілки споживчих товариств від 22.02.2017 №2 і введені у дію з 01.03.2017).
- (36) Відповідно до інформації, наведеної у листі Підприємства від 06.04.2019 №54 до Відділення, згідно з тарифами на платні послуги ринку надається, зокрема, «послуга з перепустки автотранспорту».
- Розмір плати за дорівнював 3,00 грн за 1 од. автотранспорту (згідно з попередніми тарифами); згідно з тарифами на платні послуги ринку, введеними у дію з 01.03.2019 - 4,00 грн за 1 од. автотранспорту.
- (37) Така плата стягувалась з власників автотранспорту, що здійснювали заїзд на територію ринку, зокрема, із суб'єктів господарювання, які отримали право користування торговим місцем для реалізації продовольчих і непродовольчих товарів на території Підприємства і мали необхідність ввезення (вивезення) товару до (від) свого торговельного місця. Тобто без внесення відповідної плати такі суб'єкти господарювання - продавці отримували певні незручності при здійсненні своєї діяльності, зокрема, у вигляді необхідності доставляти товар до свого торговельного місця, безпосередньо власними силами, без допомоги автотранспорту.
- (38) У відповідь на питання Відділення стосовно того, чи можливо доставити товар до торгового місця (вивезти товар із торгового місця) в інший спосіб, ніж за допомогою автотранспорту (наприклад, за допомогою платформеного (складського) візку тощо) та чи надаються споживачам (при потребі) такі складські візки, Підприємство у своєму листі від 12.06.2019 №60 (далі – Лист Підприємства) зазначило, що необхідності мати на ринку платформи (складські візки) не виникало.
- (39) Тобто у випадку необхідності доставити товар до торгового місця (вивезти товар із торгового місця) в інший спосіб, ніж за допомогою автотранспорту, це можливо зробити лише за допомогою власних сил.
- (40) Копії чеків, виданих Підприємством у 2018 – 2019 роках, що підтверджують стягування плати за (як наведено у чеках) «*посл. пропуск авто*», наявні у Відділенні.
- (41) У документі під назвою назвою «*Расчет тарифа на оплату услуг по пропуску автотранспорта для погрузочно-разгрузочных работ на территорию ДП «Рынок г. Попасная» с 01.03.2019*» (мова оригіналу, далі – Розрахунок тарифу) наведено статті витрат та планові витрати на цю «послугу», а саме:

Тис. грн

№ ст.	Статті витрат	План на 2019 рік
1	Зарплата контролера (65520 грн. x 0,043 шт. од.)	2,8
2	Нарахування на зарплату 22%	0,6
4.5	Вивезення сміття	0,05
5.1	Плата за землю	0,2
6	Адміністративні витрати	1,0
7	Усього витрат	4,65
8	Рентабельність, %	40,0
9	Плановий прибуток	1,85
10	Вартість послуг без ЄП	6,5
11	ЄП (5%)	0,35
12	Вартість послуг	6,85
13	Планова кількість послуг	1713
	Вартість 1 послуги у день	4,00

(42) Визначення розміру плати за таку «послугу» не можна визнати обґрунтованим, зважаючи на наступне.

I. Відповідно до статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», товар - будь-який предмет господарського обороту, в тому числі продукція, роботи, послуги; ринок товару (товарний ринок) - сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція.

(43) Згідно наведеного у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 16, затвердженому наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 №318, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 19.01.2000 за №27/4248 (зі змінами), об'єкт витрат - продукція, роботи, послуги або вид діяльності підприємства, які потребують визначення пов'язаних з їх виробництвом (виконанням) витрат.

(44) Таким чином, враховуючи вищенаведені нормативні документи, певними характеристиками товару (робіт, послуг), зокрема, є наявність попиту на них, тобто необхідність в їх отриманні споживачами, та наявність витрат на їх виробництво, надання.

(45) Зважаючи на наведені у Розрахунку тарифу статті витрат (за виключенням передбачених законодавством нарахувань та податків), витрати на надання вказаної послуги складаються з витрат на зарплату контролера, адміністративних витрат (загальногосподарських витрат, спрямованих на обслуговування та управління підприємством), витрат на вивезення сміття та плати за землю.

(46) При аналізі витрат Підприємство на надання «послуги з перепустки транспорту» слід звернути увагу на наступне.

1. Зважаючи на наведене у додатковій угоді №1 від 29.07.2011 до договору оренди землі, укладеною між Попаснянською міською радою та Підприємством, річна орендна плата Підприємства за землю дорівнює 89210,28 грн за 1,6847 га орендованої землі.

(Як наведено у листі Підприємства від 28.08.2019 №82 до Відділення, згідно Податкової декларації на землю за 2018 р., з урахуванням коефіцієнтів індексації нормативної грошової оцінки землі, фактично сплачено 169 413,3 грн).

(47) Тобто, до плати за Послугу з перепустки транспорту входить плата за землю (0,2 тис. грн на рік) за 0,03776 м² (або 377, 6 см²) землі.

(48) На питання у вимозі Відділення стосовно надання пояснень та розрахунків щодо визначення розміру плати за землю, яка врахована у розрахунку зазначеної послуги, у

Листі Підприємства наведено, що оскільки ринок розташований на орендованій у міській раді земельній ділянці, тож і в розрахунок послуги пропуску автотранспорту у ворота на територію ринку включено частину витрат з урахуванням питомої ваги площі, яка потрібна для надання цієї послуги, пропорційно загальній площі ринку. Ніяких інших пояснень і розрахунків у Листі Підприємства не наведено.

- (49) 2. Зважаючи на наведене у документі *«Расчет тарифов на платные услуги ДП «Рынок г. Попасная» Луганского ОПС с 01.03.2019»* (мова оригіналу), річні витрати на вивезення сміття на Підприємстві дорівнюють 12,75 тис. грн, або 1,0625 тис. грн на місяць.
- (50) До плати за Послугу з перепустки транспорту входить плата за вивезення сміття у розмірі 0,05 тис. грн на рік, тобто 0,00416 тис. грн на місяць (або 4,16 грн/місяць). На питання у вимозі Відділення стосовно надання пояснень та розрахунків щодо визначення розміру плати за вивезення сміття, яка врахована у розрахунку зазначеної послуги, у Листі Підприємства наведено, що оскільки в'їзд у ринок та прилегла територія перед ним прибирається, а сміття збирається у сміттєзбірниках ринку, тож і частину витрат по цій статті було включено у розрахунок послуги пропуску автотранспорту пропорційно до загальної суми планових витрат по вивезенню сміття. Ніяких інших пояснень та розрахунків у Листі Підприємства не наведено.
- (51) Враховуючи наведене у Розрахунку тарифу, частка заробітної плати та адміністративних витрат у собівартості послуги дорівнює 94,6%.
- (52) Тобто, зважаючи на наведене у Розрахунку тарифу, фактичним змістом покриття витрат при наданні цієї послуги є забезпечення заробітної плати контролеру та витрат на обслуговування та управління адміністративного апарату Підприємства.
- (53) При оцінці дій Підприємства стосовно стягування плати за перепуск автотранспорту на свою територію слід врахувати наступне.
Споживачі послуг Підприємства (суб'єкти господарювання – продавці) у своїх зверненнях до Попаснянської міської ради зазначали, що *«з невідомих причин стягується збір за проїзд на територію ринку автомобільного транспорту ФОП, які здійснюють свою діяльність на ринку, хоча ФОП підвозиться товар для місця відведеного для торгівлі»*.
- (54) На питання у вимозі Відділення стосовно зазначення статей, частин, положень конкретних нормативних документів, якими передбачено надання цієї послуги, у Листі Підприємства наведено: *«При включенні послуги пропуску автотранспорту на територію ринку до Тарифів на платні послуги ДП «Ринок м. Попасна» керувалися п.35 абз. 6 Правил торгівлі на ринках від 26 лютого 2002 року за №57/188/84/105»*.
Наведене не може бути належним обґрунтуванням визначення пропуску автотранспорту на територію ринку як послуги, оскільки згідно з наведеним у абзаці 6 пункту 35 Правил торгівлі на ринках адміністрація ринку зобов'язана забезпечувати безпечний та безперешкодний рух людей та транспортних засобів, здійснювати контроль за додержанням вимог щодо паркування транспортних засобів. Тобто у вказаному нормативному акті не зазначено стосовно стягування плати за такий пропуск.
- (55) Враховуючи відсутність іншого альтернативного заїзду транспорту на територію Підприємства, суб'єкти господарювання вимушені погоджуватись на будь-які умови надання послуг (зокрема, ціну, відшкодування певних витрат), що будуть встановлені Підприємством.
- (56) Відповідно до наведеного у Розрахунку тарифів, Підприємство визначає витрати стосовно надання цієї послуги, як такі, що виникають саме внаслідок дій суб'єктів господарювання при їх потраплянні на територію ринку. Тобто витрати Підприємства на утримання

контролера для фіксування надання цієї послуги та витрати на утримання адміністративного апарату позиціонуються Підприємством як витрати, безпосередньо понесені Підприємством при потраплянні суб'єктів господарювання на територію Підприємства.

- (57) Слід зазначити, що «послуга з перепустки автотранспорту на територію ринку» не передбачена комплексом послуг, стосовно якого наведено у п.19 Правил торгівлі на ринку. Враховуючи те, що дії Підприємства фактично лише забезпечують фіксацію заїзду автотранспорту на територію ринку у м. Попасна, відсутні підстави вважати такі дії наданням послуги.
- (58) Тобто фактично має місце стягнення плати за «послугу», яку споживачі не замовляють та не отримують (оскільки відсутній склад послуги), та без сплати щодо якої здійснення діяльності на ринку суттєво ускладнюється..
- (59) Крім цього, слід зазначити наступне.
Відповідно до наведеного у Листі Підприємства *«практично до кожного торгового місця під модулями і кіосками є можливість підвезти (вивезти) товар на автомобілі. Це можливо робити до початку торгівлі або після закінчення роботи ринку, бо по проходах ходять люди. Усі торгуючі ФОП ознайомлені з графіком роботи контролера на в'їзд у ринок. Тож після 9-30 (хто не хоче заплатити за в'їзд в ринок) та у вихідний день ринку – понеділок, торгуючі ФОП можуть безперешкодно в будь-який час максимально близько наблизитись до свого торговельного місця»*.
- (60) Враховуючи наведене, плата за «послугу з перепустки автотранспорту на територію ринку» стягується не протягом робочого дня, а лише до 9-30, та, таким чином, не з усіх суб'єктів господарювання, а лише з тих, хто здійснив заїзд саме до цього часу – до 9-30.
- (61) Зазначене підтверджується й тим, що на чеках на «*посл. пропуск авто*», виданих Підприємством у період часу з жовтня 2018 по березень 2019 року (скан-копії чеків наявні у Відділенні) найбільш пізнім часом їх видачі зазначено 8-29.
Після цього часу, стосовно якого наведено у Листі Підприємства (9-30) в'їзд на територію Підприємства є безкоштовним.
- (62) Це протирічить ствердженням Підприємства, що в процесі надання «послуги з перепустки автотранспорту на територію ринку» воно несе певні витрати (зокрема, на вивезення сміття, здійснення орендної плати за землю), оскільки у протилежному випадку слід було б визнати, що після 9-30 заїзд автотранспорту на територію ринку не завдає ніякої шкоди Підприємству, і воно не несе ніяких відповідних витрат.
Відсутність стягування плати з автотранспорту, який здійснює заїзд на територію Підприємства після 9-30, поряд із вищенаведеним, також може бути підтвердженням того, що Підприємство фактично не несе витрат при наданні відповідної «послуги».
- (63) За умови здійснення Підприємством діяльності на конкурентному ринку та наявності цінової конкуренції між ним та іншими учасниками ринку, останнє було б вимушене переглядати свою цінову політику та умови стягнення плати із суб'єктів господарювання, види такої плати, з метою того, щоб суб'єкти господарювання, які готові користуватись територією Підприємства для здійснення своєї діяльності та мають вибір надавача комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку, могли б це зробити на користь саме Підприємства., завдяки чому Підприємство отримало б конкурентні переваги.
- (64) А враховуючи відсутність інших суб'єктів господарювання, які діють на ринку відповідних послуг, та певну залежність господарської діяльності суб'єктів господарювання –

споживачів послуг Підприємства від можливості заїзду на його територію ринку, Підприємство має здатність та диктує невігідні умови реалізації своїх послуг шляхом стягування з суб'єктів господарювання плати за надання штучно створеної «послуги».

5. Кваліфікація порушення Відповідачем конкурентного законодавства

- (65) Відповідно до наведеного у статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України» основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині, зокрема, здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
- (66) Згідно наведеного у пункті 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.
- (67) Отже, дії Підприємства, які полягають у стягуванні плати за пропуск автотранспорту на територію Підприємства у певний період часу доби (до 9-30), які (дії) фактично не створюють послугу (оскільки відсутній її склад), і без здійснення яких діяльність суб'єктів господарювання, яким потрібен заїзд автотранспортом на територію Підприємства саме до 9-30, може суттєво ускладнитись, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

6. Заперечення Відповідача та їх спростування

- (68) Супроводжувальним листом Відділення від 01.08.2019 №01-12/920 розпорядження адміністративної колегії Відділення від 01.08.2019 №30-рп/к щодо початку справи №30 надіслано до дочірнього підприємства «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств (факт отримання розпорядження підтверджується відміткою у картці «Рекомендоване повідомлення про вручення поштового відправлення, виплату поштового переказу» (з позначеннями «*Северодонецьк 4 93404 0656513 9 1*», «*Попасна-2 93302 0954644 5*»), наявною у Відділенні).
- Супроводжувальним листом від 06.11.2019 №01-12/1481 копія подання від 05.11.2019 №172 про попередні висновки розгляду справи №30 направлено на дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств факт отримання розпорядження підтверджується відміткою у картці «Рекомендоване повідомлення про вручення поштового відправлення, виплату поштового переказу» (з позначеннями «*Северодонецьк 4 93404 0697211 7*», «*Попасна-2 93302 0957984 0*»), наявною у Відділенні).
- (69) Заперечень від Підприємства до Відділення не надходило. Листом від 28.08.2019 №82 ДП «Ринок м. Попасна» повідомило Відділення, що після отримання розпорядження адміністративної колегії Відділення від 01.08.2019 №30-рп/к щодо початку справи №30 з 09.08.2019 припинено дію послуги з пропуску автотранспорту на територію ринку.

Листом від 11.10.2019 №97 до Відділення надано копію наказу по Підприємству від 09.08.2019 №43. Згідно з п.1 цього наказу з 09.08.2019 затверджено тарифи на послуги ринку з виключенням платної послуги «Пропуск автотранспорту на територію ринку».

Також до Відділення надано копію розпорядження Луганської обласної спілки споживчих товариств від 09.08.2019 №38/1-р щодо затвердження тарифів на платні послуги ДП «Ринок міста Попасна» Луганської облспоживспілки. У переліку послуг, стосовно яких наведено у цьому розпорядженні і щодо яких затверджено відповідні тарифи, також відсутня послуга «Пропуск автотранспорту на територію ринку».

Таким чином, у ході розгляду справи Підприємство припинило порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Крім цього, у вказаному листі наведено, що м. Попасна розташовано на лінії зіткнення в зоні проведення операції об'єднаних сил; з початку проведення бойових дій у 2014 р. значно скоротилась кількість яке торгуючих (11% модулів та кіосків на території ринку не працюють), так і покупців; фінансове становище Підприємства погіршилось (за 2018 р. отримано збитки у розмірі 44,6 тис. грн).

При винесенні рішення про накладення штрафу Підприємство просить врахувати тяжке фінансове становище ринку м. Попасна та складну економічну ситуацію в даному регіоні Луганської області.

7. Остаточні висновки у справі

- (70) Доказами, зібраними у справі, доведено, що дії Підприємства, які полягають у стягуванні плати за пропуск автотранспорту на територію Підприємства у певний період часу доби (до 9-30), які (дії) фактично не створюють послугу (оскільки відсутній її склад), і без здійснення яких діяльність суб'єктів господарювання, яким потрібен заїзд автотранспортом на територію Підприємства саме до 9-30, може суттєво ускладнитись, є порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.
- (71) Згідно інформації, наданої ДП «Ринок міста Попасна» (лист від 12.08.2019 № 83) на усний запит Відділення, валовий доход Підприємства від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) за 2018 р. складає 1319,6 тис. грн.
- (72) При визначенні розміру штрафу пропонується врахувати наступне:
- порушення законодавства про захист економічної конкуренції Підприємством вчинено вперше;
  - визнання та припинення Підприємством порушення законодавства про захист економічної конкуренції у ході розгляду справи;
  - тяжке фінансове становище Підприємства та складну економічну ситуацію в м.Попасна.

Враховуючи викладене, керуючись статтями 3, 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48, 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 та пунктами 31, 32 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (у редакції розпорядження Антимонопольного комітету України від 29 червня 1998 року № 169-р) (із змінами), адміністративна колегія Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

1. Визнати, що дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств (місцезнаходження: вул. Миру, 6, м. Попасна, Луганська обл., 93300, ідентифікаційний код – 01548042) на товарному ринку комплексних послуг з надання місць для торгівлі продовольчими і непродовольчими товарами на ринку в територіальних межах м. Попасна протягом 2018 р. та січня-квітня 2019 р. займало монопольне (домінуюче) становище з часткою 100%.

2. Визнати дії дочірнього підприємства «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств, які полягають у стягуванні плати за пропуск автотранспорту на територію Підприємства у певний період часу доби (до 9-30), які (дії) фактично не створюють послугу (оскільки відсутній її склад), і без здійснення яких діяльність суб'єктів господарювання, яким потрібен заїзд автотранспортом на територію Підприємства саме до 9-30, може суттєво ускладнитись, порушенням, передбаченим пунктом 2 статті 50, пунктом 2 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку шляхом застосування різних умов до рівнозначних угод з суб'єктами господарювання, продавцями чи покупцями без об'єктивно виправданих на те причин.

3. За вчинене порушення, відповідно до пункту 2 частини другої статті 52 Закону України «Про захист економічної конкуренції» накласти на дочірнє підприємство «Ринок міста Попасна» Луганської обласної спілки споживчих товариств штраф у розмірі 20 000,00 (двадцять тисяч 00 коп.) грн.

Штраф підлягає сплаті у двомісячний строк з дня одержання рішення про накладення штрафу.

Відповідно до частини восьмої статті 56 Закону України «Про захист економічної конкуренції», протягом п'яти днів з дня сплати штрафу суб'єкт господарювання зобов'язаний надіслати до Луганського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України документи, що підтверджують сплату штрафу.

Рішення може бути оскаржене до господарського суду у двомісячний строк з дня його одержання.

Голова Колегії

Костянтин МЄШКОВ